

arbeta med grupper & aktiviteter

Gruppdynamikens ursprung

(ur Cartwright & Zander)

Framför allt utifrån ett nordamerikanskt perspektiv och då går vi tillbaka till slutet av 1930-talet. Då de ekonomiska och kulturella omständigheterna tillät att man favoriserade och lade vikt vid tillväxt av vad som kom att benämnas gruppdynamik. Man satte stort värde på vetenskap, teknologi, rationell problemlösning och utveckling. Där fanns också en grundläggande övertygelse att man i en demokrati medvetet kunde förändra och förbättra människan och samhället via utbildning, religion, lagstiftning och hårt arbete. Det dramatiska användandet av intelligenstester under 1:a världskriget hade stimulerat forskning kring mänskliga förmågor och användning av testsystem inom undervisning – industri och ledningssystemen – "vetenskaplig ledning".

Ett försök till att formulera en gemensam syn på **gruppleddning och "grupplivet"**, motiverades förmodligen av intellektuell nyfikenhet eller längtan efter att förbättra den sociala praktiken. Så man skall notera, att inflytandet kom från fallra första början från – skrivande professionella, från deras behov som var rent praktiska.

Man ville helt enkelt förbättra kvaliteten på det man gjorde, man ville kodifiera procedurer man gjorde för att också söka finna vissa generaliserbara principer i hur man arbetade med grupper. Man försökte vidare att förstå de djupare processerna i gruppens liv.

- **Socialt grupparbete**, var där man först var ute i att inse att deras tekniker - i hur de tog sig an grupperna, hade en stor effekt på gruppprocesserna och på beteenden, attityder och personligheter. Man hade då de mest skiftande målsättningar. Successivt framstod klart, att några tekniker var mer framgångsrika än andra vid grupparbete.

Några av de tidigaste försöken – var bland annat hur olika ledarskapsstilar praktiserades vid uppfostran av några pojkar i samband med sommarlovsvistelse.

- **Gruppsykoterapi**, från början allmänt inom psykiatrin, men utvecklades alltmer i icke-medicinska sammanhang. T ex A A-rörelsen. Här finner vi bland annat Freuds text "Grouppsychology and the Analysis of the Ego", även Slavson bör nämnas i dessa sammanhang. En helt annan tradition, även om psykoanalytiskt orienterad, växte upp i England, från **Bion** och med en grupp av personer från Tavistock Institute. Ett viktigt innehåll här är att arbeta med så kallade "naturliga grupper", såsom militären, industrin och samhället.

Ytterligare en infallsvinkel av gruppsykoterapi etablerades av den mycket kreative pionjären – J L **Moreno** – **med psykodrama och sociometri**. Han var en av de allra första som bidrog till fältet såväl inom psykoterapin som i forskning av gruppdynamik.

- **Utbildning** - starkt påverkade från **Dewey**, som breddade såväl synen som syftet och själva undervisningssättet . Skolans mål blev att förbereda barnen för ett samhällsliv. Här ser vi "Learning by

Doing". Lärarna blir mer intresserade av ledarskap, samarbete,, ansvar, medverkan och mänskliga relationer. Och – en liknande trend utvecklades parallellt inom vuxenundervisningen. Man såg på läraren som gruppleddare – en som var behjälplig i att öka motivationen, stimulera deltagande och moral.

- **Administration** det vill säga ledning av stora organisationer – man önskade skapa effektiva procedurer för att samordna folks beteenden. Den individuella ansatsen, släppte inte förrän i samband med att **Mayo och medarbetare** släppte en bok 1933. Man tittade bland annat på att och hur arbetarna blev utmattade, slitna – och en variation av lösningar prövades: pauser, frekvens och längd, arbetstimmar, drivfjädrar för löner och fann viktiga komponenter som den interpersonella relationen mellan arbetare och mellan arbetare och ledning. Denna forskning lede till att lägga den största vikten vid den sociala organisationen av arbetsgruppen. Ytterligare en viktig faktor för utvecklingen av ledarskap – var, **Barnards´ systemteori** 1938.

De sociala vetenskaperna utvecklas

Det hade knappast varit möjligt om inte tanken och vetenskapen – att det skulle vara möjligt – att mäta och observera sociala fenomen, såsom hur folk betedde sig i grupp! Att finna variabler och att kunna manipulera dessa i experimentellt syfte.

Efter hand utvecklades fler forskningstekniker – och enligt **Allport** kom det första laboratoriesvaret när **Triplett** jämförde skillnaden i att arbeta ensam och att arbeta tillsammans med andra barn. Triplettts slutsats var, att grupsituationer tenderade att utveckla en ökad energi och utförande. Fler studier utfördes, kring i skillnader i att arbeta för sig själv eller tillsammans med andra, bara i närvaro av andra.

Bland dessa undersökningstekniker nämns **Morenos** sociometriska arbeten. De förtydligar vilka personer vi väljer, föredrar och väljer bort, i vissa föreslagna situationer. Från dessa görs sedan så kallade sociogram. Man får fram tydliga mönster i val och bortval i gruppen. Speciellt blir den informella strukturen synlig (1934). Dessa undersökningar använd flitigt än idag.